

Частно висше училище „Колеж по туризъм – Благоевград“

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Мария Златкова Станкова,

член на научно жури, съгласно Заповед на Ректора на Колеж по туризъм - Благоевград № 283/15.06.2018 г., по конкурс за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“ по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление (Устойчиво управление на туризма), обнародван в ДВ - бр. 41 от 18.05.2018 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от участника в конкурса

Участник в конкурса: единствен кандидат е гл. ас. д-р Стефан Йорданов Кирилов

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Стефан Кирилов е доктор от 2012 г. Академичната си кариера започва в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград като гост-лектор по дисциплини, свързани с устойчивото развитие. В ЧВУ „Колеж по туризъм“ – Благоевград е назначен за асистент през 2013 г. След успешно издържан конкурс през 2014 г. заема академичната длъжност „главен асистент“. Чете лекции и води семинарни занятия в ОКС „Професионален бакалавър“ пред студентите от специалност „Организация и управление на хотели и ресторанти“ и „Организация и управление на туристическото обслужване“ по учебните дисциплини „Алтернативни форми на туризма“, „Устойчиво развитие на туризма“, „Регионализация и инфраструктура в туризма“.

Аудиторната и извънаудиторната заетост на гл. ас. д-р Стефан Кирилов за последните 3 години в ОКС „Професионален бакалавър“ превишава норматива за ЧВУ „Колеж по туризъм“. За последната учебна година 2017-2018 възлиза на 270 часа. Като преподавател от Колежа по туризъм обаче, гл. ас. д-р Стефан Кирилов има и допълнителна заетост в провеждане на семинари по Екопедагогика и Екология и природоползване в туризма. Участвал е и като лектор от Колежа по туризъм в проект на Читалищната библиотека при НЧ „Георги Тодоров-1885“ гр. Белица, както и по два тематични уъркшопа в рамките на проект „Зелени сгради за общо зелено бъдеще – Грийн“, финансиран Програма за трансгранично сътрудничество Interreg България - БЮР Македония, 2014 - 2020 г. Работи като експерт по изпълнение на проекти от областта на екологията, туризма и устойчивото развитие, за което привежда доказателствен материал. Ключов момент от личностното и професионално развитие на д-р Кирилов е опитът му в областта на развитието на устойчив туризъм в защитените територии, тъй като от 2000 г. работи в Дирекция „Национален парк Рила“ към

Министерство на околната среда и водите, като към момента заема длъжността „Главен експерт Интерпретативни и образователни програми“. През 2012 г. е награден с Почетна грамота и Статуетка на Обединен детски комплекс – Благоевград по повод Деня на народните будители, а през 2017 г. - с Грамота и Статуетка „25 години Национален парк „Рила“ за цялостен принос в опазването, популяризирането и устойчивото управление на Национален парк „Рила“.

Д-р Стефан Кирилов взема активно участие в учебната и научноизследователската дейност на Колежа по туризъм. Той е Председател на Кариерния център към Колежа по туризъм - Благоевград. Член е на Колежанска комисия по осигуряване и оценяване качеството на образованието към Колежа по туризъм. От предоставените по процедурата документи е видно, че участва активно в работата на катедра „Туризъм“, както и работи по подготовката и провеждането на външни оценки от страна на НАОА. Автор е на учебни програми по дисциплините „Алтернативни форми на туризъм“ и „Устойчиво развитие на туризма“.

Кандидатът има принос в основната научна продукция за Колежа. След конкурса за главен асистент има издадени 2 монографии, от които една самостоятелна, 1 самостоятелен учебник и 16 научни доклада, представени на научни форуми в страната и чужбина. Така, общо по процедурата на конкурса за академичната длъжност „доцент“, участва с 19 научни разработки, публикувани в България и чужбина, в обем от 784 страници.

Познавайки в лично качество Стефан Кирилов, трябва да отбележа, че в представения по процедурата списък с публикации, две от тях не са класифицирани правилно. Установих, че в случая на публикация с номерация 3.16, същата следва да се посочи като участие в колективен монографичен труд. Що се отнася до другата – номерирана като 3.15, тя е публикувана в научно списание на Вроцлавския университет, Полша и следва да се определи като статия.

От подадените документи на участника в конкурса – д-р Стефан Кирилов е видно, че в общ план е постигнал формалните изисквания към кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“. Представените материали могат да се приемат като съответстващи със спецификата на професионалното направление, в което е обявен конкурса. Считам, че от публикациите се установява ниво на подготвеност на кандидата по професионално направление 3.9 Туризъм, именно в областта на устойчивия туризъм и неговото управление. Положителен момент за преподавателската му дейност е, че неговите публикации могат да се ползват в учебния процес, както и да бъдат полезни на туристическия бизнес.

Като цяло, д-р Кирилов прави добро впечатление в професионален план с усилията, които полага за повишаване на квалификацията си, като непрекъснато обогатява своите знания, умения и опит, в съответствие с новостите в областта, в която работи. В този аспект се проследява и професионалното му развитие в посока към заемане на академичната длъжност „доцент“, което бележи различни възходящи стъпки, свързани с надграждане на професионалните качества и умения, както и с работа по различни по своя характер практически прояви. Владее английски и руски език. Специализирал е многократно в България и чужбина, като една от специализациите е именно в областта на устойчивото управление – тази в САЩ. Чел е лекции на английски език по линия на

програма „Еразъм” в Университета в Авейро, Португалия. Член е на авторитетни национални и международни професионални организации.

Обобщавайки тази първа част на становището, мога да заключа, че гл. ас. д-р Стефан Й. Кирилов е отговорен и постоянно развиващ се преподавател. Постоянно актуализира учебните си курсове и използва интерактивни методи на преподаване. Разработва нови курсове и постоянно. Авторитетът му пред студентите е заслужено висок. С колегите си поддържа етични и колегиални отношения.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Положително впечатление прави количеството и качеството на научната продукция на кандидата. От приложените разработки в документите по конкурса е видно, че от общо представените 19 публикации, след придобиване на ОНС „доктор“ и конкурса за „главен асистент“, и 19-те имат връзка с устойчивия туризъм и професионално направление 3.9 Туризъм; посочват се като релевантни на конкурсната тематика. От тях, самостоятелни са една монография и един учебник, както и 9 научни доклада (справка в Списък с публикации). Голяма част от научната продукция на автора е публикувана в реномирани научни издания като сп. „Управление и устойчиво развитие“, „Journal of Balkan Ecology” и други национални и международни форуми. От приложена справка е видно, че участникът в конкурса е цитиран в научни разработки у нас и в чужбина. Някои от изследванията му носят новаторски характер.

Стефан Й. Кирилов декларира, че представената от него информация по конкурса, включително и публикациите, които има и, в които участва са достоверни. За осемте съвместни публикации представя декларации, подписани от всеки от съавторите.

Запознавайки се внимателно с научната продукция на кандидата и направената от него систематизация на трудовете, считам, че същите са релевантни на областта, в която е обявен конкурса. Също така, според мен могат да се обобщят три основни тематични направления, кореспондиращи с приноси от научен, методологичен и приложен характер, а именно: Управление на устойчивия туризъм, Моделиране на устойчивото развитие и устойчив туризъм и Проучване на нагласите сред туристи и местна общност във връзка с устойчивия туризъм и предлагане на свързани образователни практики.

В направление първо попадат публикации на кандидата като монографичните трудове (№№ 1.1, 1.2) и учебника (2.1), както и публикации с номера 3.2, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10 и 3.16. Двете монографии са посветени на установяване на източниците и причините на промените в туристическото пространство, както и на предлагане на вариант на стратегическо управление в контекста на устойчивостта. Стефан Кирилов има своя позиция, която формулира и структурира в модел за усъвършенстване на устойчивото управление на туризма, съобразен със спецификата на защитените територии и защитените зони.

В направление второ са обхванати публикации, посветени на моделите, приложими към устойчивото развитие и устойчивия туризъм. Тук фокусът е върху монографията Усъвършенстване на устойчивото управление на туризма (Изд. „ЧВУ „Колеж по туризъм“, Благоевград, 2018 г., ISBN 978 -954-9497-25-0, 326 с.). Същевременно, в направлението се включват също и публикациите 3.1, 3.3, 3.5, 3.12. В тях са разгледани теоретични и методологични основи на устойчивото управление на туризма, направен е

комплексен анализ на туристическия потенциал в защитените територии и защитените зони и е предложен модел за усъвършенстване на устойчивото управление на туризма в защитените територии и защитените зони. Обоснована е необходимостта от създаването, внедряването и прилагането на подобен модел, с оглед на повишаване качеството и конкурентоспособността на националния туристически продукт, с който България се представя на международния туристически пазар.

Направление трето включва отделни разработки, представящи позицията на Ст. Кирилов, че сам по себе си устойчивия туризъм е еволюцията в туризма, съобразена от една страна с интересите на посещащите и от друга – с тези, на посетителите. От тук и разработките (№№ 1.2, 3.4, 3.5, 3.7, 3.14) са ориентирани към установяване на нагласите на представителите на местната общност и на посетителите по отношение на устойчивото използване на ресурсите в туризма, така че да бъде гарантирано тяхното съхраняване. Отделено е и внимание на екологичното образование, което кандидатът приема за особено важно при формирането на поведенческата култура на потенциалните туристи. Разгледаните заглавия дават конкретни препоръки с цел подобряване условията за усъвършенстване на управлението на туризма в районите на защитените територии и зони в България.

От изложеното във втората част на становището, приемам, че гл. ас. д-р Стефан Кирилов е утвърден изследовател и автор с натрупан опит. Тематичната област, в която работи е актуална и значима. Представената научна продукция е на високо равнище. Направеният анализ очертава постигнати количествени показатели от страна на кандидата, покриващи изискванията на Колежа по туризъм за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 3.9 Туризъм.

III. Критични бележки и препоръки

Творческата продукция на кандидата съдържа научни, методологични и практико-приложни приноси. Могат да се открият следните:

Първо – проучена е теорията, нормативната уредба и практиката на устойчивото развитие, устойчивия туризъм и свързаните с тях управленски практики. Ясно са очертани проблемните области и проявяващите се тенденции, приведени са добри практики и са анализирани възможностите на туристическата индустрия за възприемане на усъвършенствани управленски практики в контекста на устойчивостта. (№1.1, 1.2, 2.1, 3.6., 3.7, 3.8);

Второ – открити са тенденциите в устойчивото развитието и при устойчивия туризъм, определящата роля на високото качество на туристическия продукт и отговорното отношение на местната общност и потребителите-туристи. Извършено е проучване в защитените територии и защитените зони в Югозападна България и са изведени конкретни насоки за нейното инкорпориране в практиките на устойчивия туризъм. На тази основа, са очертани конкретни препоръки за въздействие посредством приемите на екологичното образование (№№ 1.1; 1.2; 3.9, 3.10, 3.11, 3.14);

Трето – предложен е управленски инструментариум за усъвършенстване на устойчивото управление на туризма в защитените територии и защитените зони. В конструирания модел е заложено повишаване качеството и конкурентоспособността на националния туристически продукт и неговата разпознаваемост в международен план. Предвидено е използването му при планирането на управленски приоритети, програми, проекти и дейности, свързани с развитието на устойчив екотуризъм и в други райони на защитени

територии в страната, както и в защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000. (№№ 1.2, 3.11, 3.12, 3.13, 3.16);

Четвърто – поставен е акцент върху обхвата на защитените територии и защитените зони и е извършен анализ в такива територии в Югозападна България като са определени перспективите за развитие на устойчив туризъм. (1.1., 1.2., 3.1., 3.2., 3.5., 3.6., 3.7., 3.9., 3.10., 3.11., 3.12., 3.13., 3.16.)

Във връзка с рецензираните материали по процедурата могат да бъдат отбелязани и редица пропуски, по-значимите от които са:

- Не достатъчно прецизно използване на илюстративните материали;
- Събраната и обработена значителна по обем информация, на места е недостатъчно интерпретирана.

Направените бележки нямат съществено отражение върху качествата на научната продукция на Стефан Кирилов. Препоръката ми към него е, в бъдещата си изследователска работа, да доразвие тематиката за устойчивото развитие и устойчивото управление в туризма в условия на перманентни промени, която има актуално звучене, с оглед на климатичните условията и ефектите им върху средата.

IV. Заключение

Кандидатът в конкурса напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане. Притежава професионални качества на учен-изследовател в своята област, с доказани научни и практико-приложни приноси за академичната длъжност „доцент”. *В качеството си на член на научното жури категорично заявявам, че ще гласувам положително, гл. ас. д-р Стефан Кирилов да заеме академичната длъжност „доцент” в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“ по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление (Устойчиво управление на туризма) по конкурс, обнародван в ДВ - бр. 41 от 18.05.2018 г.*

Дата: 14.08.2018 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р М. Станкова)